

Աջակցություն Հայաստանի Ազգային վիճակագրական ծառայությանը
Թվինինգ ծրագրի միջոցով

AM09/ENP-PCA/TP/04

Առաքելության զեկույց

Բիզնես վիճակագրություն

Գործունեություն Բ.6
Իրականացման ուսումնասիրում

Առաքելությունն իրականացրել են

Սորեն Շոնինգ Անդերսենը
Արտաքին տնտեսական բաժնի ղեկավար

Քարստեն Զորնիզը
Բիզնես տվյալների հավաքագրման բաժնի ղեկավար

Հայաստան, 26 - 30 Նոյեմբերի 2012

Վերջնական Տարբերակ

National Statistical Service
Republic of Armenia

Statistics Denmark

Հեղինակների անունները, հասցեները, հասցեները և էլ. փոստի հասցեները

*Սորեն Շոնինգ Անդերսեն
Դանիայի վիճակագրություն
Sejrøgade 11
DK-2100 Կոպենհագեն Ø
Դանիա
Հեռ: +45 39 17 30 21
Էլ. Փոստ: SSA@dst.dk*

*Քարստեն Ջորնիգ
Դանիայի վիճակագրություն
Sejrøgade 11
DK-2100 Կոպենհագեն Ø
Դանիա
Հեռ: +45 39 17 39 45
Էլ. Փոստ: CZO@dst.dk*

Բովանդակությունների ցանկի

1. ԸՂՀԱՆՈՒՐ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.[6](#)

2. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ և ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ [77](#)

2.1 Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափում**Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**[8](#)

2.2 Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցում**Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**[10](#)

2.3 Հաշվետվական ձևերի վերանայագծում **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**[12](#)

2.4 Միասնական վարչական ռեգիստրի ռազմավարությունը **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**[13](#)

2.5 Հանդիպում նվիրված միասնական վարչական ռեգիստրին [15](#)[15](#)

3. ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ և ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ [16](#)[16](#)

3.1 Ամփոփ եզրակացություններ **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**[16](#)

3.2 Առաջարկություններ [17](#)[18](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ](#) 1. ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.[21](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ](#) 2. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.[23](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ](#) 3. ԱՆՁԻՆՔ, ՈՐՈՆՅ ՀԵՏ ՀԱՆԴԴՈՒՄՆԵՐ ԵՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԵԼ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.[25](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ](#) 4. ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆԴԵՔՍ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.[26](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ](#) 5. ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԾԱՆՐԱԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՆԻԱՅՈՒՄ (ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ) [27](#)[27](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ](#) 6. ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱԶԻՍԱՅԻՆ ՉԱՓՈՒՄԸ 2011 –Թ.-Ի ՀԱՄԱՐ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.[29](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ](#) 7. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՎԲՌ-Ի ՀԱՄԱՐ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.[31](#)

[ՀՀ ԱՎԾ-Ի ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԲԻԶՆԵՍ ՌԵԳԻՍՏՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2013-2017..... FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.31](#)

[ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8. ԲՐԻՖԻՆԳԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.38](#)

Հապավումների ցանկ

ՀՀ ԱՎԾ – ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայություն

ՀՀ ՊԵԿ – ՀՀ Պետական Եկամուտների Կոմիտե

ՀՀ – Հայաստանի հանրապետություն

ՄՎՌ – Միասնական Վարչական (Բիզնես) Ռեգիստր

ՎԲՌ – Վիճակագրական բիզնես ռեգիստր

ԿՎ – Կարճաժամկետ վիճակագրություն

Ամփոփ նկարագիր

Գնահատումներ

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն. Բազիսային չափումը ամփոփվել է և վիճակագրական հաշվետվությունների ծանրաբեռնվածությունը 2011 թվականի համար գնահատվել է 742 միլիոն դրամ:

Հաշվետվական ձևերի վերանախագծում. Հաշվետվական ձևերի վերանախագծման մեթոդաբանությունը և ուղեցույցները մշակվել են: 21 վիճակագրական հաշվետվական ձևեր վերանախագծվել են ծրագրի իրականացման ընթացքում՝ համաձայն ուղեցույցների: Վերանախագծված հաշվետվական ձևերը 19.6 տոկոսով կնվազեցնեն վիճակագրության ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը 2011-ից 2012 թ.-ին:

Մշակվել է ընտրանքի սխեմայի իրականացման ծրագիր, որի իրականացումը կարող է ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը կրճատել մինչև 48 տոկոսի չափով:

Բիզնես ռեզիստր. Պատրաստվել է զարգացման ռազմավարական ծրագիր 2013-2017 թվականների ժամանակահատվածի համար, որը ներկայացվելու է Վիճակագրության պետական խորհրդի հաստատմանը: Ծրագրի վերաբերյալ անհրաժեշտ է իրականացնել հետագա աշխատանքներ արտաքին շահառուների հետ համագործակցության առումով՝ միասնական վարչական (բիզնես) ռեզիստրի (ՄՎՌ) ստեղծման հեռահար նպատակների համար:

Եզրակացություններ

Առաքելության ընթացքում գնահատվեցին Բ բաղադրիչի պարտադիր արդյունքները: Պարտադիր արդյունքները հետևյալն էին՝ <<Վիճակագրական բիզնես ռեզիստրի պատշաճ վերակազմակերպում, կառուցվածքային բիզնես հետազոտության հաշվետվական ձևերի վերանախագծում, հաշվետվությունների ծանրաբեռնվածության նվազեցում>>: Առավել հստակ դա արտահայտված է հետևյալ կերպ՝

- 3-5 տարիների զարգացման ռազմավարություն
- Հաշվետվական ձևերից ավելորդ հարցերի կրճատում և օգտվողի համար առավել հարմարավետ հաշվետվական ձևերի նախագծում:
- Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության բազիսային չափման իրականացում և ծանրաբեռնվածության նվազեցման մեթոդաբանության մշակում:

Երկու կողմերն էլ հաստատեցին, որ պարտադիր արդյունքները հաջող իրականացվել են:

Առաջարկություններ

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն. Անհրաժեշտ է իրականացնել ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափման տարեկան արդիականացում՝ հաշվի առնելով հաշվետվական ձևերի կառուցվածքային փոփոխությունները, հետազոտության

համակցության չափը և նոր/դադարեցված վիճակագրական պահանջները: Նոր բազիսային չափումը պետք է իրականացվի յուրաքանչյուր 5-7 տարին մեկ:

Հաշվետվական ձևերի վերանախագծում. Հաշվետվական ձևերի վերանախագծումը պետք է շարունակվի նախագծման ձեռնարկի համաձայն: Առաջնահերթությունը պետք է տալ առավել ծախսատար հետազոտություններին, որոնք ունեն առավել շատ ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն, առավել հաճախ են իրականացվում կամ ունեն գոհունակության ցածր աստիճան:

Բիզնես ռեզիստը. Չնայած որ, կարծես ձևավորվում է ընդհանուր ընկալում միասնական վարչական ռեզիստի ընդհանուր առավելությունների վերաբերյալ, թվում է դեռևս շահառուների կողմից չկա բավարար ներգրավվածություն ՀՀ ԱՎԾ-ի նախաձեռնությանը՝ ՄՎՌ-ի վերաբերյալ քննարկումներ սկսելու համար: Սա պետք է ապահովել կառավարության առավել բարձրաստիճան մակարդակում ծրագրի <<հիմնավորման>> միջոցով: Առաջընթաց ունեալու համար առաջարկվում է հետևյալը՝

1. Մշակել առավել կոնկրետ տեսլականի փաստաթուղթ ՄՎՌ –ի (հնարավոր ապագա իրավիճակը)
2. Մշակել առաջարկության նախագիծ թե ինչպես կարելի է սկսել և կազմակերպել միասնական վարչական ռեզիստը: Սա կարող է օրինակ լինել միջ-գերատեսչական <<կառավորող հանձնաժողովի>> տեսքով՝ տարբեր տեխնիկական հարցերի օժանդակ աշխատանքային խմբերով :
3. Նախաձեռնել փորձնական նախագիծ հասցեների ռեզիստի վերաբերյալ:
4. Մշակել բիզնես առաջարկի վերլուծություններ, որտեղ որոշված և գնահատված են ՄՎՌ ուղղակի կամ, որքանով հնարավոր է, անուղղակի առավելությունները:

1. Ընդհանուր մեկնաբանություններ

Սույն առաքելության զեկույցը պատրաստվել է <<Աջակցություն Հայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությանը Թվինինգ ծրագրի միջոցով>> ծրագրի շրջանակներում: Այս ծրագրի շրջանակներում ՀՀ ԱՎԾ –ն նպատակ է հետապնդում նվազեցնել հաշվետվությունների ծանրաբեռնվածությունը որպես բաղադրիչ Բ-ի ընդհանուր նպատակ՝ *բիզնես ռեզիստը, կառուցվածքային բիզնես հետազոտություններ և ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը*: Սա ենթադրում է մի շարք նպատակներ՝

- Որոշել և քանակապես սահմանել ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը
- Բարելավել բիզնես հետազոտությունների հաշվետվական ձևերը
- Սահմանել և ընդունել ռազմավարություն ՎԲՌ-ի վերակազմավորման համար՝ առավել լավ ընդգրկմամբ և արդիականությամբ՝ հիմնականում հիմնված լինելով վարչական ռեզիստների տվյալների վրա:

Սույն գործունեությունը վերջինն էր բաղադրիչ Բ – ի շրջանակներում:

Սույն առաքելության կոնկրետ նպատակները/ակնկալվող արդյունքները նշված են հավելված 1-ում, որտեղ

- Վերջնականացնել ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափման աշխատանքները
- Գնահատել ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցումը ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի մեկնարկից ի վեր
- Ստեղծել ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի ընթացքում վերանախագծված հաշվետվական ձևերի ամբողջական և համակարգված նկարագիր
- Հանդիպել ծրագրի բարձրաստիճան շահառուների հետ՝ քննարկելու համար վիճակագրական բիզնես ռեզիստրի զարգացման ռազմավարությունը և ՀՀ-ում միասնական վարչական բիզնես ռեզիստրի հնարավոր նախաձեռնությունը
- Վերջնական ավարտին հասցնել և պաշտոնականացնել վիճակագրական բիզնես ռեզիստրի զարգացման ռազմավարությունը
- Համոզվել, որ ԹՎԻՆԻՆԳի արդյունքները կայուն են, այսինքն բավականին լավ փաստաթղթավորված են և առաջիկա տարիների հետագա զարգացումը նկարագրված է և հասկանալի է

ԱՊ փորձագետները ցանկանում են արտահայտել իրենց խորհին երախտագիտությունը այն բոլոր պաշտոնյաներին և անձանց՝ վերջիններիս ցուցաբերած հյուրընկալության և ակտիվ աջակցության համար, ինչպես նաև այն արժեքավոր տեղեկությունների համար, որը տրամադրվեց փորձագետներին Հայաստանում գտնվելու ընթացքում և մեծապես նպաստեց ԱՊ փորձագետների աշխատանքներին:

Սույն զեկույցում նշված տեսակետները և դիտողությունները պատկանում են ԱՊ փորձագետներին և դրանց համապատասխանությունը ԵՄ-ի, ՀՀ ԱՎԾ-ի կամ ԴՎ տեսակետների հետ բոլորովին պարտադիր չէ:

2. Գնահատում և արդյունքներ

Հանդիպում, որը վերաբերվում էր ներկայիս իրավիճակին և նախորդ գործունեությունից ի վեր ձեռք բերված առաջընթացին

Հանդիպմանը ներկա էին պրն. Գագիկ Անանյանը, Լիլիթ Պետրոսյանը, Լայերտ Հարությունյանը և պրն. Գարիկ Խաչատրյանը, որի ընթացքում պրն. Անանյանը ներկայացրեց բաղադրիչի ներկայիս կարգավիճակը:

Վիճակագրական բիզնես ռեզիստր

- Արտաքին շահառուների կողմից նկատվում է զգալի աջակցություն ՎԲՌ-ին՝ ՀՀ-ում ՄՎՌ-ի ստեղծման համար: Սա հստակ հեռահար ռազմավարական նպատակ է ՀՀ ԱՎԾ-ի համար:
- Գործընթացը սկսվել է Պետական Եկամուտների Կոմիտեի հետ (ՊԵԿ)՝ հաշվի առնելով, որ ՊԵԿ-ը պետք է ՀՀ ԱՎԾ-ին տրամադրի NACE կոդերը հնգանիշ

մակարդակով, որպես ներկայիս տվյալների տրամադրման մի մաս, այսինքն դա չպետք է լինի միայն տառը (NACE բաժնի) և 4 նիշերը:

- ՀՀ ԱՎԾ-ն մշակել է ռազմավարական զարգացման ծրագրի նախագիծ ՎԲՌ- ի համար 2013-2017 թ.-ի համար, որը կներկայացվի Վիճակագրության պետական խորհրդի հաստատմանը: Վերջնական նաժագիծը կպատրաստվի սույն առաքելության ընթացքում (տես հավելված 7):

Վիճակագրական հաշվետվական ձևերի/հարցաթերթիկների վերանախագծում

- Զգալի ջանքեր են գործադրվել մի շարք բիզնես հետազոտությունների հաշվետվական ձևերը պարզեցնելու համար – ինչպես հարցերի քանակը կրճատելու միջոցով ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը նվազեցնելու առումով, այնպես էլ հաշվետվական ձևերի վերանախագծման առումով՝ դրանք դարձնելով օգտվողի համար առավել հարմարավետ: Վերանախագծված հաշվետվական ձևերից է նաև ՎԲՌ-ի տարեկան հետազոտության հարցաթերթիկը: Ընդհանուր առմամբ հաշվետվական ձևերի հարցերի քանակը կրճատվել է 807-ից 413:
- Վերանախագծված հաշվետվական ձևերը ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից կներկայացվեն ՀՀ Արդարադատության նախարարության հաստատմանը սույն թվականի դեկտեմբեր ամսի սկզբին՝ որպեսզի դրանք կիրառման մեջ դրվեն 2013 թվականից:

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափումը և նվազեցումը

- Ստեղծվել է ներքին աշխատանքային խումբ, որպեսզի մշակվեն տարբեր սղենարներ տարբեր հետազոտությունների համար ընտրանքի սխեմաներ իրականացնելու համար և որոշ դեպքերում նաև փոփոխված հաճախականության համար: Սրա հիման վրա մշակվել է ծրագիր աստիճանական իրականացման համար: Ծանրաբեռնվածության նվազեցման ծավալները և ժամանակացույցը կախված կլինի տարբեր սղենարների իրականացման որոշումներից:
- Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության հետագա չափման տվյալները հավաքվել են նախորդ գործունեությունների ժամանակ տրված առաջարկությունների հիման վրա և ծանրաբեռնվածության նվազեցման գնահատականները , ըստ տարբեր իրականացման սղենարների, կարելի է հաշվարկել:

2.1 Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափում

Հանդիպում, որը վերաբերվում էր ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափմանը

Առաքելության ընթացքում քննարկվել են ՀՀ ԱՎԾ-ի աշխատանքները՝ կապված ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափման հետ: Քննարկումներին մասնակցել են Լիլիթ Պետրոսյանը, պրն. Գագիկ Անանյանը, Թոմաս Բին և Քարստեն Զորնիզը:

Վարչական ծանրաբեռնվածություն

Այս բաղադրիչի նախորդ առաքելությունների ժամանակ ներկայացվել է ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափման պարզ մոդել՝ Ստանդարտ ծախսերի մոդելի համապատասխան: Հիմնվելով սրա վրա, ՀՀ ԱՎԾ-ն մոտավորապես 100 ներկայացուցչական ձեռնարկությունների կողմից հավաքագրել է տեղեկատվություն 7 ներկայացուցչական հարցաթերթիկների համար ձեռնարկությունների կողմից ծախսված ժամանակահատվածի վերաբերյալ:

Այս հարցաթերթիկների լրացման համար ծախսված ժամանակահատվածը, մեկ դաշտի (մեկ հարցի) լրացման համար պահանջված միջին ժամանակահատվածի հետ միասին օգտագործվել է ՀՀ ԱՎԾ-ի 2011 թ.-ի վարչական ծանրաբեռնվածության բազիսային չափման գնահատման համար: Քանի որ որևէ տվյալներ չեն հավաքագրվել եռամսյակային հետազոտությունների համար, ապա այս հետազոտությունները գնահատվել են ամսեկան հետազոտությունների համար ծախսված ժամանակահատվածի հիման վրա: Ըստ այս չափման, ՀՀ ԱՎԾ-ի հաշվետվությունների հետ կապված վարչական ծանրաբեռնվածությունը գնահատվում է 742 մլն. ՀՀ դրամ: ՀՀ ԱՎԾ բոլոր բիզնես հետազոտությունների չափումների նկարագիրը ներկայացված է հավելված 6- ում:

Ընկալվող ծանրաբեռնվածությունը

Ի լրումն ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության, որը վերաբերվում է վարչական ծախսերին, հնարավոր է չափել ընկալվող ծանրաբեռնվածությունը կոնկրետ հետազոտության համար, ինչպես նաև հետազոտությունների ամբողջ ցանկի համար: Այս չափումը կարելի է սահմանել որպես <<գոհունակության ինդեքս>>:

Ռեսպոնդենտների գոհունակության ինդեքսը դա հաշվետվությունների իրավիճակի վերաբերյալ ռեսպոնդենտի ընկալման որակական չափումն է: Այն հաշվարկվում է ռեսպոնդենտների կողմից լրացված հարցաթերթիկների հիման վրա: Հարցաթերթիկը պարունակում է հարցեր հաշվետվական ձևի ընկալման բարդության վերաբերյալ, դժվարություններ, որոնք վերաբերվում են անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռք բերմանը և հավաքագրմանը, հարցերի հետ կապված դժվարություններին և այլն:

Գոհունակության ինդեքսը պետք է հիմնված լինի օբյեկտիվ չափանիշների վրա, որոնք գնահատվում են ռեսպոնդենտների կողմից կամավոր հիմունքներով, օրինակ՝ արդյոք դժվար էր հասկանալ հարցերը և օգնության տեքստերը թե ոչ, և հեշտ էր արդյոք հավաքագրել անհրաժեշտ տեղեկատվությունը թե ոչ, քանի որ ՀՀ ԱՎԾ- ն կարող է օգտագործել այս կարծիքները հաշվետվական ձևերի բարելավման համար:

Ռեսպոնդենտներին պետք չէ հարցնել թե արդյոք նրանք հիասթափվել են հարցաթերթիկը լրացնելու ընթացքում, քանի որ ՀՀ ԱՎԾ-ի համար հնարավոր չէ նման պատասխաններից հետո դրական կամ բացասական փոփոխություններ անել: Գոհունակության ինդեքսի չափման օրինակը, որին մասնակցել են 40 ռեսպոնդենտներ, ներկայացված է հավելված 4- ում:

2.2 Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցում

Հանդիպում, որը վերաբերվում էր ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցմանը

Առաքելության ընթացքում, քննարկվել են ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցման հնարավոր եղանակները, որին մասնակցել են Լիլիթ Պետրոսյանը, Լայերտ Հարությունյանը, Գարիկ Խաչատրանյանը, Թումաս Բին և Քարստեն Ջորնիգը:

Մինչ այժմ իրականացված աշխատանքները

Այս բաղադրիչը կենտրոնացված է եղել ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցման չափումների վրա երկու եղանակներով՝

- հաշվետվական ձևերի վերանախագծում – հետազոտության ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը պետք է վերանայվի՝ ըստ հաշվետվական ձևի հարցերի քանակի:
- ընտրանքի սխեմաների իրականացում – հետազոտության ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը պետք է կրճատվի՝ ըստ ռեսպոնդենտների քանակի նվազեցման, որին հնարավոր է հասնել ընտրանքի իրականացման միջոցով:

Ի լրումն նշվածին, քննարկվել են նաև հաճախականության փոփոխության միջոցով ծանրաբեռնվածության նվազեցման հարցերը, օրինակ՝ ամսեկան հետազոտությունների փոխարեն եռամսյակային հետազոտություններ իրականացնելու միջոցով, ինչը նշանակում է, որ հաճախականությունը նվազում է 12 –ից դառնալով 4: Կարելի է դիտարկել նաև ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցման այլ եղանակներ, որոնք քննարկվում են ստորև՝

Աշխատանքը որը պետք է հաշվի առնել առաջիկա տարիների համար

Բազիսային չափման հաշվարկից հետո, պետք է իրականացնել աշխատանքներ կապված ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափման և նվազեցման հետ, օրինակ, տարեկան հիմունքներով ծանրաբեռնվածության փոփոխությունների չափում: Սակայն տարեկան փոփոխությունների չափումը պետք է իրականացվի միայն այն դեպքում, եթե հիմնական փոփոխություններ են տեղի ունեցել, ինչպիսիք են օրինակ նոր օրենսդրությունը, որը ազդեցություն է ունենում հաշվետվական ծանրաբեռնվածության վրա և այլն:

Այսպիսով, այս տարեկան վերանայումները պետք է միայն ներառեն

- Պետք է չափվեն կառուցվածքային փոփոխությունները
- Տատանումները տնտեսության մեջ չպետք է չափվեն, այսինքն այնպիսի տատանումները, որոնք ի հայտ են բերում աննշան փոփոխություններ ընտրանքի չափերում չպետք է չափվեն:

Համաձայն նշվածին, տարեկան արդիականացումը պետք է կենտրոնացված լինի հետևյալի վրա՝

- Նոր հետազոտություններ - ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը պետք է չափվի բազիսային չափման մեջ կիրառված մոդելի համապատասխան:
- Դադարեցված հետազոտություններ – ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը պետք է սահմանվի զրո:
- Վերանայված ընտրանքի սխեմաներ – ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության փոփոխությունը պետք է վերանայվի ընտրանքի չափի և/կամ հաճախականության փոփոխության համապատասխան
- Նոր հաշվետվական լուծումներ, օրինակ համակարգից համակարգ լուծումները
- Բարելավված տվյալների հավաքագրում – հաշվետվական լուծումների բարեփոխումներ, օրինակ առցանց սխալների ուղղումների միջոցով և այլն պետք է չափվեն, քանի որ սա հանգեցնում է հաշվետվություններում ավելի քիչ սխալների և հետևաբար սխալների վերաբերյալ ավելի քիչ կապի հաստատում ռեսպոնդենտների հետ:

Նոր բազիսային չափումը ցանկալի է հաշվարկել 5-7 տարին մեկ՝ համաձայն 2011 թվականի բազիսային չափման համար կիրառված մոդելի: Դանիայի իրավիճակի օրինակը ներկայացված է հավելված 5-ում:

2.3 Հաշվետվական ձևերի վերանախագծում

Հանդիպում, որը վերաբերում էր հաշվետվական ձևերի վերանախագծմանը

Այս առաքելության ընթացքում քննարկվել են նաև հաշվետվական ձևերի վերանախագծման հետ կապված աշխատանքները: Այս թեմայի վերաբերյալ հանդիպմանը մասնակցել են Լիլիթ Պետրոսյանը, Լայերտ Հարությունյանը, Գարիկ Խաչատրյանը, Թոմաս Բին և Քարստեն Զորնիգը:

ՎԲՌ-ի հաշվետվական ձևերի վերանախագծում

ՎԲՌ-ի հաշվետվական ձևը վերանախագծման գործընթացում ենթարկվել է մի շարք փոփոխությունների: ՎԲՌ –ի հաշվետվական ձևի ներկայիս տարբերակը համապատասխանում է այն առաջարկություններին, որոնք տրվել են սույն բաղադրիչի նախորդ առաքելությունների ընթացքում: Վերանախագծված հաշվետվական ձևը կներկայացվի վիճակագրության պետական խորհրդի հաստատմանը և այնուհետև նաև ՀՀ արդարադատության նախարարության հաստատմանը: Ակնկալվում է, որ վերանախագծված հաշվետվական ձևերը կկիրառվեն տվյալների հավաքագրման համար 2013 թվականի մայիս ամսից:

Այլ հաշվետվական ձևերի վերանախագծումը

Մի շարք առաքելություններ կենտրոնացված են եղել այս հարցերի վրա և ձեռք են բերվել մի շարք արդյունքներ.

- 21 հետազոտություններ վերանախագծվել են
- Բոլոր վերանախագծված հաշվետվական ձևերի կառուցվածքն այժմ առավել հարմարավետ է օգտվողների համար
- Հաշվետվական ձևը առավել դյուրին է հասկանալու և լրացնելու համար

Նախքան վերանայված հաշվետվական ձևի հաստատումը վիճակագրության պետական խորհրդի և ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից, այն նախ պետք է փորձարկել, ցանկալի է ինչպես ներքին այնպես էլ արտաքին սպառողների հետ: Վերանախագծված հաշվետվական ձևերի ցանկը և ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցման հաշվարկը ներկայացված են սույն զեկույցի հավելված 6-ում:

Փորձարկումը

Փորձարկումը պետք է համարել կարևոր տարր հաշվետվական ձևերի որակի ապահովման համար և ՀՀ ԱՎԾ-ն որոշում է կայացրել, որ բոլոր վերանախագծված հաշվետվական ձևերը պետք է փորձարկվեն նախքան դրանք վիճակագրության պետական խորհրդի և ՀՀ արդարադատության նախարարության հաստատմանը ներկայացնելը: Պետք է դիտարկել երկու ընդհանուր փորձարկման կատեգորիաներ՝

- Նախնական փորձարկում հիմնականում ներքին փորձարկումներ՝ օգտվելով փորձագետ-սպառողների կարծիքներից
- Փորձնական փորձարկում – որը փորձարկում է արտաքին սպառողների հետ:

2.4 Միասնական վարչական ռեգիստրի ռազմավարությունը

Բ .4.2 գործունեության քննարկումների և առաջարկությունների հիման վրա, ՀՀ ԱՎԾ-ն նախագծել է ՎԲՌ-ի ռազմավարական զարգացման ծրագիր 2013-2017 թվականների համար: Ծրագրում նշվում են նպատակները և հստակեցված է, թե արդյոք համապատասխան նախաձեռնությունները նախատեսված են կարճաժամկետ (2013) թե միջնաժամկետ (2014-2015) կամ երկարաժամկետ (2016-2017) հեռանկարների համար: Ծրագիրը ներառում է գործողություններ աղբյուրների վերաբերյալ (<<ներդրում>>), որակի ապահովման գործընթացներ (<<արտադրողականություն>>) և օգտագործում (<<արդյունք>>):

Հաշվի առնելով, որ ՎԲՌ-ի հիմնական մարտահրավերը առնչվում է արտաքին տվյալների աղբյուրների ընդգրման և որակի հետ (այսինքն ճշգրտություն), նախագծում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում հիմնական արտաքին սպառողների հետ համագործակցությանը՝ նպատակ ունենալով ստեղծելու միասնական վարչական բիզնես ռեգիստր, որը կհանդիսանա աղբյուր ՎԲՌ-ի համար:

Նախագիծը քննարկվել է պրն. Լայերտ Հարությունյանի, պրն. Գարիկ Խաչատրյանի, պրն. Գագիկ Անանյանի և Լիլիթ Պետրոսյանի հետ: Որոշ փոփոխություններ և պարզաբանումներ կատարվեցին և ներառվեցին փաստաթղթում: Փոփոխված նախագիծը ներկայացված է հավելված 7-ում:

Նախատեսվում է ռազմավարությունը ներկայացնել վիճակագրության պետական խորհրդի հաստատմանը որպես <<անհատական որոշում>>: Այսպիսով դա հիմք կհանդիսանա նախ և առաջ արտաքին տվյալների մատակարարների հետ կապված ապագա նախաձեռնությունների համար: Երկրորդը, այն հիմք կհանդիսանա ՎԲՌ –ի գործողությունների սահմանման և ՀՀ ԱՎԾ-ի սեփական տարեկան աշխատանքային ծրագրի արդյունքների համար: Այնուամենայնիվ, 2012 թ. Նոյեմբերի 28-ի հանդիպումից հետո, տես ստորև բաժին 2.5, թվում է, որ ռազմավարական փաստաթղթի նախագիծը օգուտ կքաղի հետագա քննարկումներից <<միասնական վարչական (բիզնես) ռեգիստրի>> ՄՎՌ –ի գործընթացի հետ կապված՝ նախքան դրա ընդունումը:

ՎԲՌ-ի առաջնահերթության կանոնները

Այս առաքելության ընթացքում հանդիպում տեղի ունեցավ պրն. Լայերտ Հարությունյանի և պրն. Գարիկ Խաչատրյանի հետ, որը վերաբերվում էր ՎԲՌ-ում առաջնահերթության կանոնների կիրառմանը, կապված շրջանառության ցուցանիշների և գործունեության կողերի հետ, համապատասխանաբար, որոնց համար այժմ առկա են մի քանի (սակայն ոչ համապարփակ) աղբյուրներ:

Ինչ վերաբերվում է *շրջանառությանը*, ՀՀ ԱՎԾ-ն ներկայումս ունի երեք տարբեր (սակայն ոչ համապարփակ) ցուցանիշների շարք՝ ՊԵԿ-ի կողմից, կարճաժամկետ վիճակագրական

հետազոտություններից և ՎԲՌ-ի տարեկան արդիականացման հետազոտությունից: ՎԲՌ-ի թիմի աշխատակիցների տպավորությունը/ակնկալիքը այն է, որ այս առումով ՊԵԿ-ի ցուցանիշները ամենահուսալիս կլինեն:

Նախկինում իրականացվել են վերլուծություններ, որտեղ համեմատվել են աղբյուրները և օրինակները և չհամապատասխանող դեպքերը քննարկվել են տարածքային գրասենյակների կողմից: Սակայն ՎԲՌ-ի թիմը տպավորություն ուներ, որ նոր վերլուծություններն անհրաժեշտ են առաջնահերթության կանոնները սահմանելու համար, քանի որ ՎԲՌ-ում կան շատ բիզնես միավորներ, որոնց վերաբերյալ ընդհանրապես չկա արդիական տեղեկատվություն ի թիվս այլոց, քանի որ դրանք ներառված չեն ՎԲՌ –ի արդիականացման տարեկան հետազոտության մեջ: Սա նաև օգտակար կլինի ոչ ակտիվ միավորներին բացահայտելու համար: Երկարաժամկետ հեռանկար կլինի ՀՀ ԱՎԾ-ի համար ունենալ միայն մեկ համապարփակ վարչական աղբյուր շրջանառության վերաբերյալ և օգտագործել դա ինչպես կարճաժամկետ վիճակագրական հետազոտությունների այնպես էլ ՎԲՌ-ի համար:

Ինչ վերաբերվում է *գործունեության կողերին*, ՎԲՌ-ի թիմը կցանկանար իրականացնել հետազոտություն՝ գործունեության կողերի որակի ստուգման համար, որը համապատասխանաբար տրվում է ՀՀ ԱՎԾ-ի և ՊԵԿ-ի կողմից: ՀՀ ԱՎԾ-ն տիրապետում է փորձառությանը, սակայն ՊԵԿ-ը հաճախ տիրապետում ամենավերջին տեղեկատվությանը: Այս առումով, առաջնահերթության կանոնները պետք է սահմանվեն և իրականացվեն ՎԲՌ –ի ֆունկցիաներում: Նաև կանոնները կարող են օգտագործվել որոշելու համար արդյոք/եթե ՎԲՌ-ին տրամադրված <<ինքնուրույն գրանցումները>> պետք է ընդունվեն ՎԲՌ-ի կողմից և հետևաբար նաև արդիականացվեն:

Հատուկ դեպքերը վերաբերվում են ՊԵԿ-ի կողմից քառանիշ մակարդակով կողերին ամենահամապատասխան հնգանիշ մակարդակով կողերի տրամադրմանը/ընտրմանը: Բաշխման կանոնը սահմանվում է ՎԲՌ-ում առկա միավորների բաշխման հիման վրա, որոնք կարող են վերագրվել առավել փոքր միավորներին (այնուամենայնիվ ամենահարմար լուծումը դա իհարկե կլինի ՊԵԿ-ի կողմից հնգանիշ մակարդակով բոլոր միավորների վերաբերյալ տվյալների տրամադրումը):

Քննարկվեց նաև Դանիայի փորձը որակի ստուգումների վերաբերյալ (մեծ) միավորների համար, երբ գործունեության կողը փոխվել է արտաքին աղբյուրի կողմից: Նման ստուգումները որոշ չափով իրականացվում են նաև ՎԲՌ-ի թիմի կողմից (ՊԵԿ-ի ցանկի <<առաջատարները>>), և կարելի է դիտարկել այս ստուգումների հետագա առաջնահերթությունները ըստ վիճակագրական ցուցանիշների համար այդ փոփոխությունների ազդեցության/կարևորության, այսինքն հրապարակման մակարդակներից ելնելով:

Եթե ապագայում ՀՀ ԱՎԾ-ի համար իրականացվեն միջազգային աջակցության ծրագրեր և նման ծրագրերը ներառեն բիզնես վիճակագրությունը, ապա ուշադրությունը պետք է կենտրոնացնել ՎԲՌ-ի ստրատիֆիկացիա փոփոխականների որակի բարելավման վրա, օրինակ նշված համապատասխանության վերլուծությունների իրականացում և առաջնահերթության կանոնների հաջորդական իրականացում:

2.5 Հանդիպում, որը վերաբերվում էր միասնական վարչական ռեգիստրի ռազմավարությանը

Նախքան այս գործունեությունը կազմակերպվել էր հանդիպում ՎԲՌ-ի հիմնական արտաքին շահառուների հետ (հիմնականում ՊԵԿ և Պետական ռեգիստր)՝ սկսելու համար քննարկումները ՎԲՌ-ի ռազմավարության այն թեմաների շուրջ, որոնք վերաբերվում են երկարաժամկետ հեռանկարներին և ՄՎՌ-ի ստեղծման նպատակներին: Հետևաբար սույն մարմինները հրավիրվել էին մասնակցելու այդ հանդիպմանը ՀՀ ԱՎԾ-ի ներքին աշխատակիցների հետ միասին:

Պրն. Ստեփան Մնացականյանը և պրն. Գագիկ Անանյանը ներկայացրեցին հանդիպման նպատակը և Թվինինգ ծրագրի արդյունքները ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության և վարչական ռեգիստրների օգտագործման վերաբերյալ: ՄՎՌ-ի ձգտումները այս համատեքստում ներկայացվեցին որպես զգալի բարեփոխում Հայաստանում վերջին 1-2 տարիների ընթացքում՝ կապված եզակի նույնականացման կոդերի, տվյալների փոխանակման և վերաօգտագործման և էլեկտրոնային հաշվետվությունների հետ: Նշվեց, որ դեռևս շատ աշխատանքներ պետք է իրականացվեն – աշխատանքներ, որոնք հնարավոր է իրականացնել միայն հիմնական շահառուների հետ համագործակցության միջոցով և նաև մի շարք այլ շահառուների ներգրավման միջոցով:

Ցավոք արտաքին շահառուների մասնակցությունը հանդիպմանը բավականին սահմանափակ էր, և հաշվի առնելով այս հանգամանքը որոշվեց ներկայացնել միայն համառոտ շնորհանդես/քննարկում՝ կենտրոնանալով բիզնեսի գրանցման վերաբերյալ հիմնական գործընկերներին հրավիրելու ՀՀ ԱՎԾ-ի ձգտողականության վրա՝ օգտվելու այս հնարավորություններից և սկսելու ՄՎՌ-ի ստեղծման համատեղ գործընթաց:

Այնուամենայնիվ, քննարկումը հնարավորություն տվեց բացահայտելու, որ ՊԵԿ-ը, Պետական ռեգիստրը և ՀՀ ԱՎԾ-ն ընդհանուր առմամբ ունեն միևնույն ընդհանուր տեսակետները առավել լավ վարչական ռեգիստրի անհրաժեշտության վերաբերյալ, ՊԵԿ-ի հիմնական դերակատարումը, եզակի նույնականացման կոդերի տրամադրման և կիրառման, պարտադիր էլեկտրոնային հաշվետվությունների/ինքնուրույն գրանցման, կրկնակի հաշվետվությունների բացառման (<<մեկ անգամ/մեկ տեղում>> կամ <<մեկ կանգառի խանութ>>), տվյալների փոխանակման (ներառյալ վիճակագրական նպատակներով) և ձեռնարկությունների համար իրենց տվյալների արդիականացումները գրանցելու համար դրական խթաններ ստեղծելու կարևորության վերաբերյալ, ներառյալ հանրային հասանելիությունը: Միաժամանակ ձեռք է բերվել ընդհանուր ըմբռնում միասնական կազմակերպչական շրջանակի անհրաժեշտության և առավելությունների վերաբերյալ և <<միջգերատեսչական հանձնաժողովը>>, ինչպես առաջարկվում է ՎԲՌ-ի զարգացման ռազմավարության մեջ, կարող է լինեն շատ հարմար տարբերակ (տես 2.4 բաժինը և 8-րդ հավելվածը):

Սակայն քննարկումները նաև բացահայտեցին այս գործընթացի մի շարք զգալի մարտահրավերներ, որոնք պահանջում են հետագա քննարկումներ՝ նախքան ՀՀ ԱՎԾ-ն կարող է նախաձեռնել միջգերատեսչական հանձնաժողովի ստեղծումը (տես բաժին 3.2-ը):

3. Եզրակացություններ և առաջարկություններ

3.1 Ամփոփ եզրակացություններ

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափում

Տարբեր առաքելությունների ընթացքում սույն բաղադրիչի շրջանակներում ՀՀ ԱՎԾ-ին հաջողվել է հավաքագրել տվյալներ ՀՀ ԱՎԾ-ի 2011 թ.-ի վիճակագրական տվյալների հաշվետվությունների վարչական ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության բազիսային չափման համար: Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության բազիսային չափումը 2011 թ.-ին գնահատվել է 742 մլն ՀՀ դրամ:

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցում

Ծրագրի իրականացման ընթացքում ՀՀ ԱՎԾ-ն ուսումնասիրել է տարբեր մոտեցումներ ՀՀ ԱՎԾ-ի վիճակագրական տեղեկատվության հաշվետվությունների ներկայացնող ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցման համար: Ծրագրի ընթացքում, ՀՀ ԱՎԾ-ի հաշվետվությունների հետ կապված վարչական ծանրաբեռնվածությունը կրճատվել է 742 մլն դրամից հասնելով մինչև 596 մլն. ՀՀ դրամ 2011 –2012 թ. այսինքն կրճատվել է 19.6 տոկոսով:

Հաշվետվական ձևերի վերանախագծում

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցման հիմնական պատճառը վերանախագծված հաշվետվական ձևերն են: Աշխատանքը, որը վերաբերվում է հաշվետվական ձևերի հետագա բարելավմանը պետք է շարունակվի ընթացիկ հիմունքներով, քանի որ միշտ հնարավոր կլինի բարելավել հաշվետվական ձևերը կամ դրանք ձևափոխել: Նույն կերպ հաշվետվական ձևերի նախագծումը (դիզայն) պետք է հաշվի առնել, երբ վերանայվում են հաշվետվական ձևերը նոր վիճակագրական պահանջներից ելնելով կամ օրենսդրական փոփոխություններից ելնելով:

Վիճակագրական բիզնես ռեզիստը

ՀՀ ԱՎԾ-ի ձգտողականությունը ՄՎՌ –ի ստեղծման գաղափարի վերաբերյալ ի հայտ բերեց մի շարք զգալի մարտահրավերներ: Թվում է, որ անհրաժեշտ է մշակել առավել կայուն ծրագիր այս նախաձեռնության համար, ստորև տես նաև առաջարկությունները:

Այնուամենայնիվ, ՎԲՌ-ին տվյալների տրամադրման բարելավման համար ՀՀ ԱՎԾ-ն համաձայնություն է ձեռք բերել ՊԵԿ-ի հետ համագործակցության միջոցով; ընդգրկման բարելավումը և տվյալների որակի բարելավումը իրականացվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի համագործակցության արդյունքում և ի վերջո հաշվի առնելով վիճակագրական պետական խորհրդի կողմից ՎԲՌ-ի երկարաժամկետ զարգացման ռազմավարության հաստատման ակնկալիքը, ԱՊ փորձագետները եզրահանգում են, որ սահմանված նպատակներն իրականացվել են:

Բաղադրիչ Բ-ի ընդհանուր եզրակացությունները

Ուրբաթ օրը, 2012 թ.-ի նոյեմբերի 30-ին տեղի ունեցավ բրիֆինգ-հանդիպում պրն. Ստեփան Մնացականյանի, պրն. Գագիկ Անանյանի, Լիլիթ Պետրոսյանի, Անահիտ Սաֆյանի, Լայերտ Հարությունյանի, Թոմաս Բիի, Քարստեն Լարսենի և Սորեն Շոնինգ Անդերսենի մասնակցությամբ:

Հանդիպման ժամանակ գնահատվեցին Բաղադրիչ Բ-ի պարտադիր արդյունքները, տես հավելված 8-ը: Պարտադիր արդյունքներն են <<Վիճակագրական բիզնես ռեգիստրի պատշաճ վերակազմակերպում, կառուցվածքային բիզնես հետազոտության հաշվետվական ձևերի վերանախագծում, ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցում>>: Առավել հստակ սա նշվում է հետևյալ կերպ՝

- 3-5 տարիների զարգացման ռազմավարություն Բիզնես Ռեգիստրի համար
- Հաշվետվական ձևից ավելորդ հարցերի հեռացում և օգտվողի համար առավել հարմարավետ հաշվետվական ձևերի նախագծում
- Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության բազիսային չափման իրականացում և ծանրաբեռնվածության նվազեցման վերաբերյալ մեթոդաբանության մշակում

Երկու կողմերն էլ եզրակացության եկան, որ բաղադրիչի պարտադիր արդյունքները հաջողությամբ իրականացվել են:

3.2 Առաջարկություններ

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափում

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափման և նվազեցման աշխատանքները պետք է շարունակվեն, և առաջարկվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները՝

- Տարեկան վերանայում՝ հաշվի առնելով կառուցվածքային փոփոխությունները, օրինակ նոր հետազոտությունները, ընտրանքի սխեմաների իրականացումը (կամ փոփոխություն), հետազոտության հաճախականությունը և այլն
- Նոր բազիսային չափումը պետք է հաշվարկվի յուրաքանչյուր 5-7 տարին մեկ
- Հաշվետվական ձևերի վերանախագծման աշխատանքները պետք է լինեն ՀՀ ԱՎԾ-ի շարունակական աշխատանքի մի մասը
- ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից մշակված ընտրանքների պլանի իրականացում:

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափումը պետք է փաստաթղթավորվի՝ ապահովելու համար, որ այն հնարավոր լինի հաշվարկել շարունակական հիմունքներով:

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցում

Հաշվետվական ձևերի վերանախագծման ժամանակ առաջարկվում է հաշվի առնել հետևյալ հարցերը՝ որոշելու համար, թե որ հաշվետվական ձևը պետք է առաջինը վերանայել՝

- Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն – առաջինը պետք է վերանայվեն այն հետազոտությունները, որոնց ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը ամենաբարձրն է
- Հաճախականություն – նախ և առաջ պետք է վերանայվեն ամսեկան հետազոտությունները
- Գոհունակության ինդեքս – ցածր գոհունակության ինդեքս ունեցող հետազոտությունները պետք է վերանայվեն առաջնահերթորեն

Բացի վարչական ծանրաբեռնվածության նվազեցումից, հաշվետվական ձևերի վերանախագծումը հանգեցնում է նաև ակնկալվող ծանրաբեռնվածության նվազեցման: Հետևաբար, գոհունակության ինդեքսը պետք է դիտարկել որպես կարևոր չափման գործիք՝ որպես հաշվետվական ձևերի վերանայման լրացուցիչ ներդրում:

Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցումը 2013 թվականից կներառի հետազոտությունների ընտրանքի իրականացում: Ընտրանքի ներդրումը պետք է ինտեգրել փուլ առ փուլ, քանի որ ավելի հեշտ է կրճատել ընտրանքը, քան ավելացնել այն: Ուստի այն պետք է իրականացնել երկու քայլերով՝

- նախ պետք է ճշգրտվի հետազոտության հաճախականությունը
- երկրորդը, ընտրանքը պետք է ճշգրտվի և օպտիմալացվի

Հաշվետվական ձևերի վերանախագծում

Նախքան հաշվետվական ձևի ներկայացումը վիճակագրական պետական խորհրդի և այնուհետև նաև ՀՀ արդարադատության նախարարության հաստատմանը, առաջարկվում է փորձարկել հաշվետվական ձևը:

- Նվազագույնը պետք է իրականացնել ներքին փորձարկում փորձագետ սպառողների հետ
- Ցանկալի է, որ փորձարկման մեջ ներգրավված լինեն արտաքին ռեսպոնդենտներ

Եթե ռեսպոնդենտները ուղարկում են հին հաշվետվական ձևը նոր վերանայված հաշվետվական ձևի փոխարեն, ՀՀ ԱՎԾ-ն պետք է ճկուն լինի՝ թույլատրելու նման բան անցումային ժամանակաշրջանի համար, օրինակ՝ մեկ տարի:

Վիճակագրական բիզնես ռեզիստը

Նախ և առաջ, **առաջարկվում է շարունակ ՎԲՌ-ի ռազմավարական զարգացման ծրագրի հետագա քննարկումները**, տես հավելված 7, ՀՀ ԱՎԾ-ի աշխատանքը նախքան այն վիճակագրական պետական խորհրդի հաստատմանը ներկայացնելը: Առաջնայնորեն, անհրաժեշտություն կա ՄՎՌ-ի ստեղծման գործընթացի բաժինների հետագա մշակման համար, տես բաժին 2.5 –ը: Այս գործընթացի մարտահրավերները կարելի է բաժանել երեք խմբերի՝

A. Կազմակերպչական կողմերը

- Անհրաժեշտ է խիստ հանձնառություն և ակտիվ ներգրավվածություն բարձրաստիճան ղեկավարության մակարդակում ՊԵԿ-ի և պետական ռեզիստի կողմից: Նաև, անմիջական ներգրավված ղեկավարները/աշխատակիցները այս կառույցներում հստակ մանդատի կարիք ունեն:
- Գործընթացը պետք է <<հիմնավորել>> կառավարության բավականին բարձր ատյաններում՝ ՊԵԿ-ի և պետական ռեզիստի ակտիվ ներգրավվածությունն ապահովելու համար, ինչպես նաև համապատասխան տեղական կառավարման մարմինների ներգրավվածության համար:
- Անհրաժեշտ է առավել կոնկրետ մոտեցում (ծրագիր) թե ինչպես պետք է ընթացք տալ Հանձնաժողովի ստեղծմանը և ղեկավարմանը:

Առաջարկվում է՝

-
- Ձևավորել, հաշվի առնելով <<թեժ հարթակի>> բացակայությունը, համառոտ, սակայն հստակ տեսլական (<<Հնարավոր ապագա իրավիճակը>>) ՄՎՌ-ի առնչությամբ՝ շեշտը դնելով հիմնական գործընկերների համար կոնկրետ արդյունքների վրա (ՊԵԿ, պետական ռեզիստը և ՀՀ ԱՎԾ), ձեռնարկությունների և ՀՀ –ի համար ընդհանուր առմամբ:
- Մշակել կոնկրետ առաջարկություն ծրագրի կազմակերպման համար, եթե հնարավոր է, նախաձեռնել քննարկում կառավարության մակարդակով:

B. Սպառողների կարիքների վերլուծություններ և տեխնիկական ասպեկտները

- ՄՎՌ-ի տեսլականի իրականացումը կլինի բարդ և կպահանջի շատ մանրակրկիտ աշխատանք տարբեր մակարդակներում. Սպառողների կարիքներ- /<<ձեռնարկությունների>> վերլուծություններ, իրավասությունների ուրվագծում, օրենսդրություն, տվյալների բազայի ստեղծում, տվյալների փոխանակման գործընթացներ, տվյալների ներդաշնակեցում և այլն:
- Որոշ տվյալների կարիքների համար, մասնավորապես հասցեների վերաբերյալ միասնական թվային լուծումների անհրաժեշտությունը կպահանջի լրացուցիչ շահառուների ներգրավվում:

Առաջարկվում է

- Նշել աշխատանքի հիմնական ոլորտները գործառնական/տեխնիկական մակարդակում առաջարկված ծրագրային կազմակերպման համար
- Որոշել այն մյուս շահառուներին և ուրվագծել վերջիններիս հետաքրքրությունները և հնարավոր ներդրումները:

C. Ֆինանսական հետևությունները

- ՄՎՌ-ի ստեղծումը մեծ ներդրում է հանդիսանում: Չնայած որ այն կտա մեծ արդյունքներ, այն նաև ներառում է զգալի ռիսկեր: Այստեղի հարց է առաջանում, թե <<Որ լուծումն է անհրաժեշտ>> և <<որ լուծումներն են առավել ծախսարդյունավետ>>, <<որտեղից են ստացվելու այդ գումարները>> և <<ինչպես պետք է բաշխել միմյանց միջև այդ ծախսը>>:
- Դժվար է գնահատել բիզնես առաջարկը: Ծախսային առումով կլինեն զգալի անորոշություններ այն գնահատելու համար, քանի որ մի շարք գործողություններ, որոնք ներառված են այս գործընթացում նախկինում չեն իրականացվել: Օգուտների տեսանկյունից նույնպես կլինեն զգալի անորոշություններ և դժվար կլինի որոշել (և քանակապես որոշել) ՄՎՌ-ից ստացված/անուղղակի մի շարք առավելությունները:

Առաջարկվում է

- Նախապատրաստել բիզնես առաջարկության վերլուծություններ, ներառյալ աղղակի և անուղղակի առավելությունների գնահատումը, որը պետք է ՄՎՌ-ի ստեղծման քաղաքական որոշման մասը կազմի:

Հավելված 1. Տեխնիկական առաջադրանք

Բաղադրիչ Ա	Որակի Կառավարում
Բաղադրիչ Բ	Բիզնես Ռեզիստոր, Կառուցվածքային բիզնես հետազոտություն և ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն
Բաղադրիչ Գ	ՀՆԱ-ի ամբողջականության բարելավում
Բաղադրիչ Դ	Գյուղատնտեսության համատարած հաշվառում
Բաղադրիչ Ե	Հարմոնիզացված Սպառողական Գների ինդեքս
Բաղադրիչ Զ	ՏՀՏ հանրություն

Գործունեություն Բ.6 Իրականացման ուսումնասիրում

0. Բաղադրիչի պարտադիր արդյունքը

Բաղադրիչ Բ-ի պարտադիր արդյունքները սահմանված են հետևյալ կերպ՝ <<Վիճակագրական բիզնես ռեզիստորի պատշաճ վերակազմակերպում>>, <<ԿԲՀ-ի հաշվետվական ձևերի վերափոխում>> և <<Հաշվետվությունների ծանրաբեռնվածության նվազեցում>>:

1. Գործունեության նպատակը

Սույն գործունեության նպատակն է գնահատել գործընթացները, գործողությունները և ծրագրի արդյունքները: Բացի այդ, կտրամադրվեն առաջարկություններ և խորհուրդներ բիզնես ռեզիստորի և բիզնես վիճակագրության հետագա զարգացման համար:

2. Գործունեության ակնկալվող արդյունքները

- Վերջնականացնել ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափման աշխատանքները
- Գնահատել ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցումը ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի մեկնարկից ի վեր
- Ստեղծել ԹՎԻՆԻՆԳ ծրագրի ընթացքում վերանախագծված հաշվետվական ձևերի ամբողջական և համակարգված նկարագիր
- Հանդիպել ծրագրի բարձրաստիճան շահառուների հետ՝ քննարկելու համար վիճակագրական բիզնես ռեզիստորի զարգացման ռազմավարությունը և ՀՀ-ում միասնական վարչական բիզնես ռեզիստորի հնարավոր նախաձեռնությունը

- Վերջնական ավարտին հասցնել և պաշտոնականացնել վիճակագրական բիզնես ռեգիստրի զարգացման ռազմավարությունը
- Համոզվել, որ ԹՎԻՆԻՆԳԻ արդյունքները կայուն են, այսինքն բավականին լավ փաստաթղթավորված են և առաջիկա տարիների հետագա զարգացումը նկարագրված է և հասկանալի է

3. Ծրագրի մասնակիցները

Պրն. Ստեփանն Մնացականյան, ՀՀ ԱՎԾ նախագահ

Պրն. Գագիկ Անանյան, Վիճակագրական պետական խորհրդի անդամ (*ՇԵ քաղաքիչի ղեկավար*)

Լիլիթ Պետրոսյան, Վիճակագրական պետական խորհրդի անդամ

Լայերտ Հարությունյան, Բիզնես ռեգիստրի բաժնի պետ

Գարիկ Խաչատրյան, Բիզնես ռեգիստրի բաժին

Սորեն Շյոնինգ Անդերսեն, Արտաքին առևտրի և վճարային հաշվեկշռի բաժնի պետ,

Դանիայի վիճակագրություն (*ԱՊ քաղաքիչի ղեկավար*)

Քարստեն Զորնիգ, Տվյալների հավաքագրման բաժնի պետ, Դանիայի վիճակագրություն

Հավելված 2. Առաքելության ծրագիրը

ԱՊ փորձագետների հանդիպման ծրագիրը 26-30 Նոյեմբերի, 2012 թ.

Ժամը	Վայրը	Միջոցառումը	Նպատակը/մանրամասները
Երկուշաբթի 26 նոյեմբերի, առավոտյան	Կոնգրես հյուրանոց	Հանդիպում ԹՄԽ օգնականի հետ	Քննարկել շաբաթվա ծրագիրը
Կեսօրին	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ բաղադրիչի ղեկավարի և փորձագետների հետ	Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափում Ա) ՇԵ փորձագետների շնորհանդեսը զարգացման մեթոդաբանության, ընդհանուր աղյուսակի և արդյունքների վերլուծությունների վերաբերյալ Բ) Քննարկել, թե ինչպես պետք է պահպանել համակարգը, փաստաթղթավորման կարիքները, ներառյալ է ձևաչափը
Երեքշաբթի 27 նոյեմբերի, առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության չափում Ա) ՇԵ փորձագետների շնորհանդեսը զարգացման մեթոդաբանության, ընդհանուր աղյուսակի և արդյունքների վերլուծությունների վերաբերյալ Բ) Քննարկել, թե ինչպես պետք է պահպանել համակարգը, փաստաթղթավորման կարիքները, ներառյալ է ձևաչափը
Կեսօրին	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Վիճակագրական բիզնես ռեգիստրի ընդգրկվածությունը և որակը: Որոշման կանոններ մեկից ավելի տվյալների աղբյուրի դեպքում: Ինչպես ստուգել և օգտագործել ապագայում ՊԵԿ-ի տեղեկատվությունը NACE կոդերի վերաբերյալ:
Չորեքշաբթի 28 նոյեմբերի, առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ փորձագետների հետ	Հարցաթերթիկների վերափոխում. ՎԲՌ- ի հաշվետվական ձևի կարգավիճակը: Փորձարկման ընթացակարգերի իրականացում: Արդյունքների փաստաթղթավորում – նկարագիր աղյուսակի համաձայնեցում:
	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ բաղադրիչի ղեկավարի հետ	Վերջին նախապատրաստությունները արտաքին շահառուների հետ հանդիպման համար
Կեսօրին	ՀՀ ԱՎԾ	Քննարկում կլոր սեղանի	Հանդիպում արտաքին շահառուների հետ

շուրջ			ա) ՎԲՌ-ի զարգացման ռազմավարությունը բ) Վարչական բիզնես ռեգիստր ՀՀ-ի համար
Հինգշաբթի 29 նոյեմբերի, առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Հանդիպում ՇԵ Բաղադրիչի ղեկավարի հետ	Քննարկումներ ՎԲՌ-ի զարգացման ռազմավարության հնարավոր ճշգրտումների վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով չորեքշաբթի օրվա կլոր սեղանի քննարկումները
Կեսօրին	ՀՀ ԱՎԾ	Հատուկ հանդիպումներ	Առաքելության զեկույցի և բրիֆինգի նախապատրաստում:
Morning Ուրբաթ 30 նոյեմբերի, առավոտյան	ՀՀ ԱՎԾ	Հատուկ հանդիպումներ	Առաքելության զեկույցի և բրիֆինգի նախապատրաստում:
Կեսօրին	ՀՀ ԱՎԾ	Բրիֆինգ ՇԵ Ծրագրի ղեկավարի հետ	Եզրակացություններ և քննարկումներ ուսումնասիրման առաքելությունից հետո: Վերջնական առաջարկություններ: Ծրագրի ընթացքում կատարված աշխատանքների և արդյունքների գնահատում:

Հավելված 3. Անձինք, որոնց հետ հանդիպումներ են տեղի ունեցել

ՀՀ ԱՎԾ

Պրն. Ստեփան Մնացականյան – ՀՀ ԱՎԾ նախագահ

Պրն. Գագիկ Անանյան, Վիճակագրական պետական խորհրդի անդամ (*ՇԵ բաղադրիչի ղեկավար*)

Լիլիթ Պետրոսյան, Վիճակագրական պետական խորհրդի անդամ

Պրն. Լայերտ Հարությունյան, Բիզնես ռեգիստրի բաժնի պետ

Պրն. Գագիկ Խաչատրյան, Բիզնես ռեգիստրի բաժին

ԹՄԽ թիմ

Թոմաս Բին, ԹՄԽ, Թվինինգ ծրագրի խորհրդատու

Դիանա Գասոյան – ԹՄԽ օգնական

Լիանա Աթոյան – ԹՄԽ թարգմանչուհի

Արտաքին շահառուներ

ՀՀ Արդարադատության նախարարության պետական ռեգիստր

ՀՀ Պետական եկամուտների կոմիտե

Հավելված 4 Գոհունակության ինդեքս

Ռեսպոնդենտների գոհունակության ինդեքսը դա հաշվետվությունների վերաբերյալ ռեսպոնդենտների ընկալման որակական չափումն է: Այն հաշվարկվում է ռեսպոնդենտների կողմից լրացված հարցաթերթիկների հիման վրա: Հարցաթերթը պարունակում է հարցեր հաշվետվական ձևի հասկացման բարդության վերաբերյալ, խնդիրներ, որոնք ի հայտ են եկել անհրաժեշտ տեղեկատվության ձեռք բերման ընթացքում, անհասկանալի հարցերի առկայության վերաբերյալ, և այլն:

Ռեսպոնդենտների գոհունակության ինդեքսը կարելի է որոշել հարցերի տարանջատման միջոցով՝ ըստ չորս բարդության չափանիշների: Յուրաքանչյուր առանձին չափանիշին տրվում է որևէ գործակից – 1- ոչ դժվարների համար, 0.5 որոշ չափով դժվարների համար և 0,5 դժվարների համար և 0 շատ բարդ հարցերի համար: Որոշ չափով դժվարն դժվար հարցերը տարբերակված չեն, քանի որ նման տեղեկատվությունը հեշտ չէ մեկնաբանել: Հետևաբար, այս տեղեկատվությունը միայն պետք է օգտագործվի ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից իր իսկ սեփական նպատակների համար՝ հաշվետվական ձևերի բարելավման համար:

Ռեսպոնդենտների գոհունակության ինդեքսը կոնկրետ հարցի կամ ամբողջ հարցաթերթի վերաբերյալ կարելի է հաշվարկել որպես ընդհանուր ինդեքս բարդության բոլոր կատեգորիաների համար: Օրինակը ներկայացված է ստորև՝

Լրացված հարցերի քանակը

Բարդությունը ...

	Բարդ /Ժամանակատար				
	Շատ	Որոշ չափով	Փոքր-ինչ	Բոլորովին	Ընդամենը
	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
Առցանց հաշվետվական ձևի հասանելիություն?	0	0	0	40	40
Հասկանալի հարցերը և օգնության տեքստերը ?	10	10	10	10	40
Անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրումը?	5	5	10	20	40
Լրացնել տվյալները առցանց հաշվետվական ձևում ?	0	5	10	25	40
Ընդամենը	15	20	30	95	160

Հարցաթերթիկները տոկոսներով

Բարդությունը ...

	Բարդ /Ժամանակատար				
	Շատ	Որոշ չափով	Փոքր-ինչ	Բոլորովին	Ընդամենը
	<i>f=a/e×100</i>	<i>g=b/e×100</i>	<i>h=c/e×100</i>	<i>i=d/e×100</i>	<i>j=f+g+h+i</i>
Առցանց հաշվետվական ձևի հասանելիություն?	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
Հասկանալի հարցերը և օգնության տեքստերը ?	25,0	25,0	25,0	25,0	100,0
Անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրումը?	12,5	12,5	25,0	50,0	100,0
Լրացնել տվյալները առցանց հաշվետվական ձևում ?	0,0	12,5	25,0	62,5	100,0
Ընդամենը	9,4	12,5	18,8	59,4	100,0

Գոհունակության ինդեքս

Բարդությունը ...

	Բարդ/Ժամանակատար				
	Շատ	Որոշ չափով	Փոքր-ինչ	Բոլորովին	Ընդամենը
	<i>k=f×0,0</i>	<i>l=g×0,5</i>	<i>m=h×0,5</i>	<i>n=i×1,0</i>	<i>o=k+l+m+n</i>
Առցանց հաշվետվական ձևի հասանելիություն?	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
Հասկանալի հարցերը և օգնության տեքստերը ?	0,0	12,5	12,5	25,0	50,0
Անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրումը?	0,0	6,3	12,5	50,0	68,8
Լրացնել տվյալները առցանց հաշվետվական ձևում ?	0,0	6,3	12,5	62,5	81,3
Ընդամենը	0,0	6,3	9,4	59,4	75,0

Ռեսպոնդենտների գոհունակության ինդեքսը պետք է հաշվարկել 0-100 –ի միջակայքում: Որքան մոտ է հաշվարկված ինդեքսը 100 –ին, այնքան ավելի բարձր է ռեսպոնդենտների գոհունակության գնահատումը:

- 70-100: Ընդունելի մակարդակ;
- 50-70: Անհրաժեշտություն կա բարելավման՝ հաշվի առնելով ռեսպոնդենտների առաջարկությունները
- 0-50: Նշանակում է որ հրատապ գործողության անհրաժեշտություն կա դիտարկման հարցաթերթիկի բարելավման համար

Հավելված 5. Վարչական ծանրաբեռնվածությունը Դանիայում (վիճակագրություն)

Հետազոտությունը (անվանումը դանիերեն լեզվով)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.000 Danish Kroner										
Arbejdsstedsfortegnelsen	296	296	296	296	296	296	296	296	296	
Beskæftigede ved bygge- og anlægs-virksomhed	1.091	1.091	1.091	1.091	1.091	1.091	1.091	1.091	1.091	
Danske virksomhedernes brug af it	0	402	402	402	402	402	402	402	402	
Danske virksomheders it-udgifter	0	446	446	446	446	431	431	431	431	
Danske virksomheders udenlandske datterselskaber	0	0	0	0	0	1.283	1.283	1.283	1.283	
Detailhandlens omsætning (detailom-sætningsindeks)	1.121	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325	
Eksport-, import- og tjenestepri-sindeks	0	124	124	124	124	124	124	124	124	
Erhvervenes energiforbrug industri	784	784	784	784	784	784	784	784	784	
Extrastat Eksport	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Extrastat Import	1	1	1	1	1	1	1	0	0	
Feriehusudlejning	185	185	185	185	185	185	185	185	185	
...										
Industriens produktion og ordreindgang	4.183	4.232	4.232	3.086	3.086	3.086	3.086	3.086	3.086	
Int. transport DK lastbiler	392	392	392	392	392	392	392	392	392	
Intrastat Eksport	22.245	17.608	15.895	15.098	11.910	11.910	10.868	10.868	10.868	
Intrastat fejlhenvendelse	13.954	13.954	13.954	13.954	7.248	5.327	5.327	5.327	5.327	
Intrastat Import	89.566	79.461	73.603	70.825	51.825	42.462	38.747	38.747	38.747	
Kapiteltakster	12	12	12	12	12	12	12	12	12	
...										
Udenrigshandel med tjenester i alt	4.746	4.746	4.746	4.683	4.683	4.683	4.683	4.683	4.683	
Væksthustælling i alt	69	69	69	69	69	69	69	69	69	
Øvr. Arbejdsoms. i alt	148	148	148	148	148	148	69	69	69	
Others	2.746	3.419	2.808	2.845	2.845	2.842	2.842	2.842	2.842	
Ընդհանուր ռեսպոնդենտների ծանր.	167.802	153.341	144.826	141.069	118.028	104.784	101.785	101.523	101.221	
Նվազեցումը 1996 թ.-ի համեմատ	207.100	26,0	30,1	31,9	43,0	49,4	50,9	51,0	51,1	
Նվազեցումը 2004 թ.-ի համեմատ	167.802	8,6	13,7	15,9	29,7	37,6	39,3	39,5	39,7	

Օրինակ

Overnatninger på campingpladser	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A. Հաճախականությունը	12	12	12	12	12	12	12	12	12	
B. Ամսեկան հետազոտություններ (ռեսպոնդենտներ)	294	294	294	294	294	294	294	294	294	
C. Ստանդարտ ժամանակահատվածը $D=(A*B*C)/60$	274	274	274	274	274	6	6	6	6	
Տարեկան ծանրաբեռնվածությունը ժամերով	16.095	16.095	16.095	16.095	16.095	380	380	380	380	
E. Միջին ժամական աշխատավարձը $F=(D*E)/1000$	195	195	195	195	195	195	195	195	195	
Տարեկան ծանրաբեռնվածությունը 1000 DKK	3.139	3.139	3.139	3.139	3.139	74	74	74	74	

Նկարագիրը

	Բազիսային չափում
	Տարեկան վերանայում
	Նոր հետազոտություն
	Ավարտված հետազոտություն
	Վերանայված ընտրանք
	Թվային հաշվետվությունների լուծումներ
	Բարելավված տվյալների հավաքագրում

Բազիսային չափում

Միջին աշխատավարձը ֆիքսված է բազիսային չափումների համար
 Ամսեկան հաշվետվությունները ֆիքսված են բազիսային չափումների համար
 Ստանդարտ ժամանակահատվածը պահպանվում է ֆիքսված բազիսային չափումների համար

Հավելված 6. Վիճակագրության բազիսային չափումը 2011 թ.

Հետազոտության անվանումը	Վերանայված հետազոտություն	Բազիսային չափում		Վերանայումներ	
		Ծանրաբեռն			
Հետազոտությունների ամբողջական ցանկը	(Այո/ոչ)	Հարցերի քանակը	վածությունը ՀՀ դրամով	Հարցերի քանակը	Ծանրաբեռնվածությունը ՀՀ մլն. Դրամով
Տարեկան հետազոտություններ					
2-KS	Այո	1.200	18.536.204	611	9.438.017
12-Construction	Ոչ	336	1.302.572	336	1.302.572
18-KS	Ոչ	338	55.522	338	55.522
1-Production (annual)	Այո	120	4.844.126	116	4.682.655
6-Hydro	Ոչ	11	20.418	11	20.418
6-S	Ոչ	67	5.928	67	5.928
24-E	Ոչ	21	380.293	21	380.293
1-Transport	Ոչ	283	14.345.711	283	14.345.711
3-Auto	Ոչ	205	2.406.286	205	2.406.286
65-Iron	Ոչ	37	3.724	37	3.724
65-Avia	Այո	19	503	21	556
34-CA	Ոչ	124	3.284	124	3.284
1-Metro	Ոչ	36	953	36	953
1-Electric	Այո	36	4.787	31	4.122
1-Iron	Ոչ	20	45.551	20	45.551
1-Road	Ոչ	78	14.094	78	14.094
31-Communication	Ոչ	34	630	34	630
41-Communicaton	Ոչ	50	3.973	50	3.973
42-Communication	Այո	105	11.123	99	10.487
51-Communication	Ոչ	73	75.255	73	75.255
57-Communication	Ոչ	22	583	22	583
1-Post	Ոչ	21	5.040	21	5.040
35-Accident	Ոչ	51	1.351	51	1.351
12-Trade	Ոչ	13	7.225	13	7.225
3-Trade	Ոչ	191	47.935.375	191	47.935.375
1-TG	Այո	238	10.192.506	234	10.021.203
6-F	Այո	256	10.963.368	232	9.935.552

Հետազոտության անվանումը	Վերանայված հետազոտություն	Բազիսային չափում		Վերանայումներ	
Հետազոտության ամբողջական ցանկը	(Այո/ոչ)	Հարցերի քանակը	Ծանրաբեռնվածությունը ՀՀ դրամով	Հարցերի քանակը	Ծանրաբեռնվածությունը ՀՀ մլն. Դրամով
Եռամսյակային հետազոտություններ					
12-CA	Ոչ	1.008	64.995	1008	64.995
1-Charter	Ոչ	1.008	64.995	1008	64.995
11-Communication	Այո	112	14.443	26	3.353
11-CA	Ոչ	360	23.212	360	23.212
35-Accident	Ոչ	78	5.029	78	5.029
1-Post	Այո	72	31.469	18	7.867
1-TG	Այո	110	6.443.763	119	6.970.980
6-F	Այո	256	14.996.394	232	13.590.482

Հետազոտության անվանումը	Վերանայված հետազոտություն	Բազիսային չափում		Վերանայումներ	
Հետազոտությունների ամբողջական ցանկ (Այո/ոչ)		Հարցերի քանակը	Ծանրաբեռնվածությունը ՀՀ դրամով	Հարցերի քանակը	Ծանրաբեռնվածությունը ՀՀ մլն. դրամով
Ամսեկան հետազոտություններ					
1-KS	Այո	456	44.189.657	266	25.777.300
2-KS	Այո	556	20.306.344	268	9.787.950
MS	Ոչ	21	130.480	21	130.480
ABS	Ոչ	10	62.133	10	62.133
1-Production (monthly)	Այո	114	33.965.398	110	32.773.629
1-Auto	Այո	270	21.002.925	127	9.879.153
2-Iron	Այո	148	91.943	74	45.971
1-Avia	Այո	60	24.440	30	12.220
65-Electric	Այո	28	26.481	4	3.783
35-Accident	Ոչ	55	10.639	55	10.639
13-Communication	Այո	106	4.447.744	28	1.174.876
1-Post	Այո	60	78.672	15	19.668
30-CA	Ոչ	80	15.475	80	15.475
1-Trade	Այո	101	177.461.758	50	87.852.355
1-Services	Ոչ	248	296.588.993	248	296.588.993
1-IT	Ոչ	37	633.236	37	633.236
1-Trade centers	Ոչ	29	184.525	29	184.525
Form A	Ոչ	2850	9.899.073	2850	9.899.073

Ընդամենը 21 12.218 **741.930.599** 10.506 **596.288.735**

Նվազեցումը տոկոսներով՝ 2011-2012

19,6

Հավելված 7 . ՎԲՌ-ի զարգացման ռազմավարական ծրագիրը

ՀՀ ԱՎԾ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԲԻԶՆԵՍ ՌԵԳԻՍՏՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2013-2017թթ.. ՀԱՄԱՐ

1. Ռազմավարության նպատակը

Ռազմավարության նպատակն է ներկայացնել վիճակագրական բիզնես ռեգիստրի հնարավոր զարգացումներն առաջիկա 5 տարիների համար:

2. Ընդհանուր նպատակը

Բիզնես ռեգիստրի զարգացմանն առնչվող բոլոր նախաձեռնությունները կարող են ունենալ երեք հիմնական նպատակներ՝

- բարելավել բիզնես ռեգիստրի տեղեկատվական բազայի ընդհանուր որակը,
- ապահովել բիզնես ռեգիստրում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի ընդգրկվածության ամբողջականացումը,
- նպաստել ռեսպոնդենտների վիճակագրական ծանրաբեռնվածության նվազեցմանը,
- նպաստել միասնական վարչական ռեգիստրի(ՄՎՌ) ձևավորմանը ՀՀ-ում:

3. Ռազմավարության հիմնական ուղղությունները

3.1. Արտաքին շահառուների հետ

3.1.1 Նպատակը. համագործակցություն վարչական ռեգիստրների հետ՝ ամբողջական և որակյալ տեղեկատվական համակարգի ձևավորում:

3.1.1.1. Հայաստանի Հանրապետությունում միասնական վարչական ռեգիստրի (ՄՎՌ) ձևավորում,

- համապատասխան արտաքին գործընկերների(ներառյալ ՀՀ արդարադատության նախարարության աշխատակազմի իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալություն, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե, ՀՀ աշխատանքի և

սոցիալական ապահովության նախարարություն, ՀՀ կենտրոնական բանկ, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն և այլ մարմիններ) որոշում,

- միջգերատեսչական հանձնաժողովի ստեղծում և գործողությունների (միջոցառումների) ծրագրի մշակում: Հանձնաժողովը կստեղծի աշխատանքային խումբ, որը կապահովի շահառուների համագործակցությունը հետևյալ ոլորտներում՝
 - միասնական նույնականացման ծածկագրի ստեղծում և դրա պարտադիր կիրառումը ՄՎԲՌ-ի վարման համար, այդ թվում պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից:
 - հասցեների ռեգիստրի ձևավորում.
 - ✓ փորձնական նախագծի՝ ՀՀ-ում միասնական կոդավորված (թվային) հասցեների ռեգիստրի ստեղծման իրականացում, որի նպատակն է քաղաքապետարաններում հասցեների ձևավորման ուսումնասիրությունը: Այն պետք է իրականացվի ամենայն մանրամասնությամբ՝ բացահայտելու համար հաճախակի հանդիպող այն առանձնահատուկ դեպքերը, որոնք առկա են քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հասցեների ռեգիստրի ձևավորման մոտեցումներում: Անհրաժեշտության դեպքում կիրականացվեն աշխատանքներ հասցեների գրանցման գործող ընթացակարգերում փոփոխություններ կատարելու ուղղությամբ,
 - ✓ տարբեր մարմինների(գերատեսչությունների) կողմից վարվող հասցեների տվյալների բազաների ձևավորման ընթացակարգերի ուսումնասիրում:

Միասնական վարչական ռեգիստրի ձևավորումը պետք է.

- ❖ ապահովի հանրային հասանելիություն վարչական ռեգիստրի կայք էջի հիմնական տվյալներին,
- ❖ ապահովի իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի անվճար գրանցում և տվյալների պարբերական արդիականացում,
- ❖ հիմնվի այն կանոնների վրա, որոնք կխթանեն իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերին ինքնուրույնաբար, կանոնավոր արդիականացնել տվյալները:

3.1.1.2. Համագործակցություն ՀՀ ԿԱ Պետական եկամուտների կոմիտեի հետ.

- գործողությունների ծրագրի մշակում, միտված NACE խմբ.2 դասակարգչի քառանիշ մակարդակից հնգանիշ մակարդակի անցմանն ու կիրառմանը,
- տրամադրվող ցուցանիշների որակի և դրանց ամբողջականության հիմնախնդիրների շարունակական քննարկում,

- հարկային հաշվետվական ձևերում և դրանց հիման վրա ձևավորված տվյալների բազաներում այլ ցուցանիշների, օրինակ՝ ֆինանսական բնույթի, առկայության և դրանց տրամադրման հնարավորության ուսումնասիրություն:

3.1.1.3 Համագործակցություն ՀՀ արդարադատության նախարարության աշխատակազմի իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալության հետ.

- ձեռնարկատիրական գործունեության իրավունքի գրանցմանը վերաբերող ցուցանիշների համակարգի, տրամադրվող տեղեկատվության որակի և ամբողջականության(մասնավորապես, հիմնադիրների, տնօրենի, անվանման, հասցեի, լուծարման և այլն) ապահովման վերաբերյալ հարցերի պարբերաբար քննարկում:

3.1.1.4. Համագործակցություն ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ.

- քննարկել ֆինանսական ծառայություններ(բանկային, վարկային, ապահովագրական և այլն) մատուցող կազմակերպությունների վարչական ռեգիստրի վերջնական ձևավորման և եռամսյակային պարբերականությամբ անհրաժեշտ տեղեկատվության տրամադրման հարցերը:

Վերոնշյալ միջոցառումների իրագործումը հնարավորություն կընձեռի նվազեցնել **ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածությունը**, ի հաշիվ.

- էլեկտրոնային եղանակով հաշվետվությունների հավաքագրման ձևաչափի կիրառման,
- տարբեր մարմիններին ներկայացվող տվյալների կրկնողությունների բացառման,
- մեկ մարմնին ներկայացված տվյալներին այլ մարմինների հասանելիության ապահովման,
- ընտրանքային դիտարկման գործիքի կիրառման ընդլայնում:

3.2. ՀՀ ԱՎԾ շրջանակում

3.2.1. Նպատակը. վիճակագրական բիզնես ռեգիստրի (ՎԲՌ) բազայի տվյալների որակի բարելավում.

- 3.2.1.1. ՎԲՌ-ում առկա տեղեկատվության և վարչական ռեգիստրներից, ճյուղային վիճակագրություն իրականացնող ՀՀ ԱՎԾ կառուցվածքային ստորաբաժանումներից, ինչպես նաև այլ ուղղակի և անուղղակի աղբյուրներից ստացված տվյալների համադրման միջոցով տվյալների որակի ստուգաճշտում,
- 3.2.1.2. ստուգաճշտման արդյունքում բացահայտված սխալների ուսումնասիրում և դրանց նվազեցման ուղղությամբ միջոցառումների իրականացում՝ հաշվետվական ձևերի պարզեցում և այլն,
- 3.2.1.3. ՎԲՌ-ի հաշվետվական ձևերի շարունակական կատարելագործում՝ հաշվի առնելով ռեսպոնդենտների կարծիքները և փորձարկման արդյունքները:
- 3.2.1.4. Ռեսպոնդենտների և վիճակագրական տարածքային ստորաբաժանումների աշխատակիցների ուսուցման դասընթացների կազմակերպում, օր.՝ դասակարգիչների ճիշտ օգտագործելու նպատակով:
- 3.2.1.5. ՎԲՌ-ի տվյալների շարունակական կատարելագործում՝ հիմնվելով միջազգային պրակտիկայում գործող դասակարգիչների վրա:
- 3.2.1.6. ՎԲՌ-ի հիմնական փոփոխականների որակի տարեկան չափումներ, ինչպիսիք են, օրինակ հասցեները և գործունեության տեսակի կոդերը: Արդյունքները կներկայացվեն ՎԲՌ-ի որակի հոչակագրում:

3.2.2. Նպատակը. տվյալների հավաքագրումների հետ կապված ծանրաբեռնվածության նվազեցում.

- 3.2.2.1. հաշվետվություններն էլեկտրոնային ձևաչափով ՀՀ ԱՎԾ-ին ներկայացման համակարգի ներդրում,
- 3.2.2.2. ՎԲՌ-ի տվյալների առավել արդյունավետ կիրառումը վիճակագրական արտադրության գործընթացում, նպատակ ունենալով նվազեցնել տվյալների հավաքագրման կրկնությունները,
- 3.2.2.3. ՎԲՌ-ի տվյալների հիման վրա ընտրանքային դիտարկման գործիքի կիրառման շրջանակի ընդլայնում, համաձայն ՀՀ Վիճակագրության պետական խորհրդի կողմից հաստատված իրականացման ծրագրի,
- 3.2.2.4. ՎԲՌ հետազոտության տարեկան ընտրանքի օպտիմալացում՝ հաշվի առնելով ռեսուրսների սահմանափակումը և ռեսպոնդենտների վրա դրվող ծանրաբեռնվածությունը:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

Բիզնես ռեզիստրի զարգացման ռազմավարական գործողությունների
իրականացման

	Գործողության անվանումը	Կարճաժամկետ 2013թ.	Միջնաժամկետ 2014-2015թթ..	Երկարաժամկետ 2016-2017թթ..
1	համապատասխան արտաքին գործընկերների որոշում	v		
2	միջգերատեսչական աշխատանքային խմբի ստեղծում		v	
3	միասնական նույնականացման ծածկագրի ստեղծում			v
4	ՀՀ-ում միասնական կողմավորված (թվային) հասցեների ռեզիստրի ստեղծման իրականացում			v
5	տարբեր մարմինների (գերատեսչությունների) կողմից վարվող հասցեների տվյալների բազաների ձևավորման ընթացակարգերի ուսումնասիրում		v	
6	հանրային հասանելիության ապահովում կայք էջին			v
7	առևտրային և ոչ առևտրային իրավաբանական անձանց անվճար գրանցում և տվյալների պարբերական արդիականացում			v
8	հարկային հաշվետվական ձևերում և դրանց հիման վրա ձևավորված տվյալների բազաներում առկայության և դրանց տրամադրման հնարավորության ուսումնասիրություն	v		
9	ՊԵԿ-ում NACE խմբ.2 դասակարգչի քառանիշ մակարդակից հնգանիշ մակարդակի անցման ու կիրառման գործողությունների ծրագրի մշակում	v		
10	ՊԵԿ-ի կողմից տրամադրվող ցուցանիշների որակի և դրանց ամբողջականության հիմնախնդիրների շարունակական քննարկում	v	v	
11	պետական ռեզիստրի կողմից տրամադրվող տեղեկատվության	v		

	որակի և ամբողջականության վերաբերյալ հարցերի պարբերաբար քննարկում			
12	ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների վարչական ռեգիստրի վերջնական ձևավորման և եռամսյակային պարբերականությամբ անհրաժեշտ տեղեկատվության տրամադրման հարցերի քննարկում	v		
13	ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածության նվազեցում	v	v	
14	ՎԲՌ-ում առկա տեղեկատվության և վարչական ռեգիստրներից, ճյուղային վիճակագրություն իրականացնող ՀՀ ԱՎԾ կառուցվածքային ստորաբաժանումներից, ինչպես նաև այլ ուղղակի և անուղղակի աղբյուրներից ստացված տվյալների համադրման միջոցով տվյալների որակի ստուգաճշտում	v	v	
15	ստուգաճշտման արդյունքում բացահայտված սխալների ուսումնասիրում և դրանց նվազեցման ուղղությամբ միջոցառումների իրականացում՝ ռեսպոնդենտների ուսուցում, հաշվետվական ձևերի պարզեցում և այլն	v	v	
16	ՎԲՌ-ի հաշվետվական ձևերի շարունակական կատարելագործում		v	
17	հաշվետվություններն էլեկտրոնային ձևաչափով ՀՀ ԱՎԾ-ին ներկայացման համակարգի ներդրում		v	
18	ՎԲՌ-ի տվյալների առավել արդյունավետ կիրառումը վիճակագրական արտադրության գործընթացում	v		
19	ՎԲՌ-ի տվյալների հիման վրա ընտրանքային դիտարկման գործիքի կիրառման շրջանակի ընդլայնում	v	v	
20	ՎԲՌ հետազոտության տարեկան ընտրանքի օպտիմալացում՝ հաշվի առնելով ռեսուրսների սահմանափակումը և	v		

	<i>ռեսպոնդենտների վրա դրվող ծանրաբեռնվածությունը</i>			
--	--	--	--	--

Գործողությունների իրականացման ժամանակացույց

	<i>Գործողության անվանումը</i>	<i>Կարճաժամկետ 2013թ.</i>	<i>Միջնաժամկետ 2014-2015թթ..</i>	<i>Երկարաժամկետ 2016-2017թթ..</i>
1	<i>Հայաստանի Հանրապետությունում միասնական վարչական բիզնես ռեգիստրի (ՄՎԲՌ) ձևավորում</i>			
2	<i>համագործակցություն ՀՀ արդարա- դատության նախարարության աշխատակազմի իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալության հետ</i>			
3	<i>համագործակցություն ՀՀ ԿԱ Պետական եկամուտների կոմիտեի հետ</i>			
4	<i>համագործակցություն ՀՀ կենտրոնա- կան բանկի հետ</i>			
5	<i>ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվա- ծության նվազեցում</i>			
6	<i>վիճակագրական բիզնես ռեգիստրի (ՎԲՌ) բազայի տվյալների որակի բարելավում</i>			
7	<i>տվյալների հավաքագրումների հետ կապված ծանրաբեռնվածության նվազեցում</i>			

Հավելված 8 բրիֆինգի շնորհանդեսը

Conclusions and recommendations:

Activity B.6 – and Component B in general

Carsten Zornig (czo@dst.dk) and Søren Andersen (ssa@dst.dk)

Yerevan, 30th November 2012

Objectives for Component B

Mandatory result:

- Statistical Business Register duly re-organized; Structural Business Survey reporting forms restructured; Reporting burden reduced

6 activities carried out as planned

Specification of mandatory result:

- ✓ 3-5 year development strategy for the Business Register
- ✓ Unnecessary questions on reporting forms deleted, and user-friendly reporting forms designed
- ✓ Baseline measurement of response burden implemented and methodology of burden reductions developed

Yerevan, 30th November 2012

2

Measurement/reduction of response burden

Conclusions:

- ✓ Data on burden are collected and a baseline measurement conducted of the response burden in 2011
- ✓ Baseline burden estimated to 742 mill. DRAM
- ✓ Different approaches to reducing the burden has been investigated and planned, especially sampling schemes

Recommendations:

- New baseline measure every 5-7 years
- Yearly revision with regard to restructured/redesigned forms, new surveys, implementation/change of sample schemes, change of survey frequency etc.
- Implement plan for samples schemes – starting in 2013

Yerevan, 30th November 2012

3

Redesign of reporting forms - results

Conclusions:

- ✓ Methods and guidelines have been developed
- ✓ 26 reporting forms have been restructured/redesigned
- ✓ The structured/redesigned forms will reduce the burden from 742 to 596 mill. DRAM from 2011 to 2012, i.e. 19,6 %
- ✓ 'Reporting form satisfaction index' developed and tested

Recommendations:

- Restructuring and redesign of forms should continue:
 - First: Highest burden, monthly surveys, lowest satisfaction
 - Surveys to be revised due to new requirements
- Always conduct tests by internal experts and (preferably) external respondents

Yerevan, 30th November 2012

4

Business Register

Conclusions:

- ✓ Progress hampered by external dependencies
- ✓ Some improvements to data deliveries from SRCRA agreed and under implementation
- ✓ Improved coverage and data quality via cooperation with Central Bank – could preferably continue?
- ✓ SBR reporting form improved (restructured/redesigned)
- ✓ Long term SBR development strategy drafted

Recommendations:

- Further discuss SBR development strategy before adoption:
- More work is needed re process for launching CAR initiative

Yerevan, 30th November 2012

5

Challenges and recommendations re CAR

Organisational aspects:

- Formulate a short, but concrete *vision ("TO-BE" situation)* with emphasis on concrete gains for SRCRA, State Register and NSSRA, the businesses and RA in general
- Draft a concrete proposal for a *project organisation* and – if possible – initiate a discussion at governmental level

Users' needs and technical aspects:

- Identify *main areas of work* at technical level in the proposed project organisation: User needs-/ "business" analysis, delineation of competence, legislation, data base, data exchange, data harmonisation etc.
- Identify remaining stakeholders (especially re addresses), their interests and possible contributions

Yerevan, 30th November 2012

6

Challenges and recommendations re CAR

- Initiate and conduct *pilot study for an Address Register*

Financial implications:

- Prepare *business case analysis*, incl. estimate/assessment of the direct and indirect benefits of a CAR
- Financing schemes?

Yerevan, 30th November 2012

